

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.,
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oară 6 cr.
a treia-oară 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Popladi Nr. 15.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscrise nu se înapoiază

Numeri singuratici la 5 cr. se vând la „Tipografia”, soc. pe acțiuni

Numeri singuratici la 20 bani se vând la librăria G. Cârjean în Ploiești

Chestiunea
școalelor române
din Brașov.

București, Maiu 1898.

VIII.

(*) Presa guvernamentală de aici și unele gazete de dincolo au reproșat — de acord cu dl Sturdza — că dl Tache Ionescu și ceilalți domni deputați și senatori, cari au sulevat chestiunea atât de gravă a școalelor române din Brașov, de parte de a contribui în favoarea acestei chestiuni, au lucrat în detrimentul ei. Îndeosebi dlui Tache Ionescu i s-a reproșat cu toată asprimea, că a făcut din această penibilă chestiune o armă de partid, în scop de a răsturna guvernul dlui Sturdza, pentru-ca să revină la putere partidul conservator. Cu alte cuvinte, nu numai s'a denegat dlui Tache Ionescu și celorlalți domni deputați și senatori, cari au luat parte la desbateri, meritul de a fi sulevat chestiunea și de a fi stăruit pentru interesele mari naționale primejdite prin unelirile puse la cale de către guvernul unguresc contra școalelor române din Brașov, dar li s'a contestat chiar și buna credință.

Nu ne surprind asemenea proceduri, când le vedem practicate la noi în țară, unde luptele de partid au un ascuțit cum nu se poate mai tăietor și de multe ori chiar veninos. Cu atât mai puțin ne surprind ele din partea organului oficios al dlui Sturdza, *Voința Națională*, care pe vremea când făcea opoziție fostului guvern conservator pe tema chestiunii naționale, îi numia pur și simplu „un guvern miserabil, un guvern de slugi, de lachei, de trădători” (numărul din 2/14 Octomvrie 1894 al acestui ziar), fără a-și pute justifica aceste acușări cu argumente vrednice de luat în seamă. Ba ne aducem aminte cu toții, că însuși actualul nostru premier rostia pe atunci discursuri fulminante, în cari guvernul conservator era înfierat ca „trădător al intereselor neamului”.

Nu ne surprinde, până la un punct, nici faptul, că și foaia din Sibiu *Telegraful Român*, publicând o serie de două articole, în fond foarte corecte, „*La situațiunea gimnasiului din Brașov*”, spune la un loc, că:

„...cearta de „*lana caprina*” s'a terminat în camera României cu triumful domnului Sturdza, pe care dl T. Ionescu l'a înălțat la loc de a-l trădă, precum se vede, că-și jăduse iluziuni, ear' causei noastre nu i-a făcut nici un bine. Din contră la noi a mai iritat spiritele și a pus în uimire pe toți cei ce țin la capacitatea sa de bărbat de stat, pentru ușurința cu care s'a folosit în parlament de unele acte de natură confidențială, cari numai prin o indiscrețiune au putut ajunge în posesiunea lui”.

Nu ne surprinde, repetăm, limbajul cut al *Telegrafului Român*, pentru-că această gazetă e organul *Metropolitului* „iron, a căruia penibilă poziție în chestiunea școalelor române din Brașov față guvernul unguresc o înțelege ori-cine.

Nu ne-ar surprinde nici — ori cu mai puțin — poziția categorică ce a luat-o și de data asta foaia dela Arad *Tribuna Poporului* în favoarea domnului Sturdza, pentru care a pledat cu adevărată admirație, mai ales în prim-articolul din nr. 92 a. c. „*Într-un cuvânt la chestiunea liceului din Brașov*”, în care provocându-se la articolele *Telegrafului Român* serie între altele:

„Dacă acum „*Telegraful Român*” ne pune în vedere, că se poate ajuta altfel și încă în chip cum a spus în senat dl Sturdza; aceasta e numai o dovadă despre înțelepciunea învinsului sfetnic al M. Sale Regelui Carol și o palmă isbitoare aceluia, cari tocmai pe chestia aceasta credeau să răstoarne dela putere pe dl Sturdza”.

Nu ne-ar mira acest exacerbat militantisism din partea ziarului, ale cărui le-

gături cu dl Sturdza sunt de notorietate publică, — dacă același ziar n'ar fi publicat mai înainte și tot la primul loc un fulminant articol al colaboratorului seu dela Brașov (vg.) — om, pe cât știm, în situație a cunoaște perfect starea școalelor române dela Brașov — și dacă în acest articol nu s'ar fi dat cea dintâia alarmă în chestiunea liceului român din Brașov, care, se zicea în articol, sau va fi salvat prin contribuții bănești ale tuturor Românilor, sau va trebui să se închidă, ceea-ce ar fi „moarte glorioasă” față de „moartea rușinoasă” a maghiarisării lui.

Notăm, că acest senzațional articol a fost cetit chiar de dl Tache Ionescu — nu de dl Sturdza! — la cameră! Și se poate prea bine, ca acest incident — nenorocit pentru dl Sturdza, și implicit pentru amicii d-sale dela Arad — să fi provocat imediată și frapantă schimbare de front a *Tribunei Poporului*... De altfel ne dumerim cu faptul, că asemenea neașteptate schimbări de front și duplicități diplomaticești sunt în obiceiul, dacă nu chiar în programul, nemărturisit al gazetei dela Arad!

În diametrală opoziție cu vocile de presă relevate de noi mai sus, întreagă presa noastră din capitală — cu excepția celor două-trei gazete guvernamentale și deci angajate în apărarea șefului lor dl Sturdza — a dat cea mai categorică aprobare aceluia, cari au provocat desbaterile din corpurile legiuitoare.

Nu numai presa conservatoare, care era natural să iee poziție pe lângă dl Tache Ionescu, dar' chiar și organele cele independente au urmat o campanie bine precisată contra procedurilor cel puțin nenorocite pe cari dl Sturdza le-a practicat și în chestiunea atât de vitală a școalelor române din Brașov.

Și dacă în anumite puncte campania acestor organe a fost prea violentă, — în-tocmai cum prea violente erau și ripostele organelor guvernului, — păcatul revine în definitiv sistemului de luptă gazetărească dela noi, sistem provenit din patima excesivă a luptelor noastre politice și adăpostit sub o nefermă libertate a presei.

Noi nu vom cita vocile unor gazete cu temperament mai violent, ci o singură voce a unui ziar, cunoscut ca foarte moderat în felul de a combate pe adversar. Înțelegem *Drapelul*, organul fracțiunii liberale conduse de domnul P. S. Aurelian.

În nrul seu dela 19 Maiu a. c., acest ziar, publicând sub titlul „*Strigătul sângelui*” un frumos prim-articol despre discursul ce a rostit în chestiunea națională deputatul bucovinean dl Vasilco, intercalează următoarele reflexiuni edificatoare:

„Întorcându-ne la noi, la guvernul român, la primul-ministru al regatului, câtă înstristare și câtă durere ne cuprinde când știm cum s'a purtat în chestiunea națională!

„Pe când un Român bucovinean nu se silește a vorbi pe față contra politicii interne a Maghiarilor, la noi primul-ministru tace, sau răspunde insultând pe acei-ce au adus chestiunea națională în parlamentul român.

„Și dacă ar tăce numai, tot ar mai merge, dar' din nenorocire pe când tace în parlament, în afară făptuște perzarea chestiunii naționale, dă arme Ungurilor contra noastră și contra Românilor din Transilvania.

„Astăzi nu mai este un secret pentru nimeni, că dela venirea sa la putere, dl Sturdza n'a mai dat nici un ajutor bisericești și școalelor din Brașov, a răpit un drept al bisericești și al școalelor.

„De altă parte a lucrat în așa mod, încât a înlesnit celor dela Pesta arme ucigătoare contra Românilor din Transilvania.

„Toată lumea știe, că cu documente venite de aici s'au servit și se servesc Ungurii contra Românilor de peste Carpați.

„Purtarea nepatriotică a guvernului nostru a compromis chestiunea națională, și el

are să-și dea seamă înaintea țării și a istoriei despre faptele sale”.

Când până și un ziar național-liberal scrie în asemenea ton despre rolul dlui Sturdza în chestiunea națională, nu-i asta cât se poate de trist pentru fostul mare naționalist de acum câțiva ani?!

Asemenea vederi provenind din sentimentele naționale cele mai pure și din contemplarea serioasă și obiectivă a stărilor reale, nu fac decât să ne întărească în convingerea formată din argumentele și dovezile inavuabile pe cari le-am expus în articolele noastre anterioare.

Convingerea aceasta e: că darea chestiunii școalelor române din Brașov în publicitate și anuntit în desbaterea instanțelor noastre celor mai competente — corpurile legiuitoare române — au reclamat-o cu necesitate imperativă interesele mari naționale și că toți aceia, cari fără deosebire de nuanță politică s'au făcut echonul viu al acestei necesități, au adus un serviciu real și neprețuit atât fraților din Transilvania cât și nouă, celor din regat.

Au adus serviciu fraților nostri subjugăți, pentru-că:

Ântâiu: Au ridicat vîlul de mister și au spart atmosfera atrofiantă, în cari de atată amar de vreme învăluisse chestiunea școalelor române din Brașov însuși actualul premier al statului român; și astfel au dat avertismentul suprem al primejdiei enorme ce amenință cu nimicire citadela dela Brașov a culturai noastre naționale.

Al doilea: Prin alarmarea corpurilor legiuitoare și a opiniei noastre publice, au desmăscat și au preîntîmpinat scopurile criminale pe cari de ani mulți le țese guvernul unguresc contra școalelor române din Brașov și pentru cari socotise foarte potrivit momentul de-a le realisa acum, când la guvernul statului român se află un om care a înlesnit Ungurilor atâtea desastre pentru chestiunea națională.

Al treilea: Cu atitudinea lor energetică în favoarea drepturilor ce au școalele din Brașov la ajutorarea statului român, au reușit ca dl Sturdza — după o nenorocită și condamnată tăcere de peste trei ani — să mărturisească și d-sa dreptatea școalelor din Brașov, enunțând principiul, cu deservire corect al rentei ce datorătește statul român acestor școale.

Al patrulea: Provoacă enunțarea categorică și oficială a acestui principiu au contribuit la marcarea soluțiunei singure acceptabile, pe care au fixat-o atât de strălucit sinoadele parohiale române din Brașov.

Și ne-au adus serviciu nouă celor din regat, pentru-că:

Ântâiu: Au dovedit încă-odată Ungurilor, cât de nemărginit, cât de general și cât de puternic e sentimentul solidarității naționale ce leagă pe cetățenii statului român de Români din monarhia vecină, ori de câte-ori sunt în primejdie sfintele interese ale culturai românești, una și nedespărțită.

Al doilea: Au prevenit un nou și incalculabil de fatal desastru al chestiunii naționale ce eventual s'ar fi comis, din slăbiciunea, ori poate chiar cu asentimentul actualului nostru prim-ministru.

Al treilea: Prevenind acest desastru, au apărut prestigiul statului român, care în cazul realizării desastrului ar fi fost cumplit înjosit în fața Ungurilor ca și în fața neamului românesc și a străinătății.

În urma unor asemenea succese ce nu se pot contesta, gurile celor cărtitori și înjurile celor birfitori ar trebui se amuțească odată!

Articolul proxim — finalul — îl vom consacra soluțiunei ce trebuie să se dea chestiunii de care ne preocupăm.

Sibiu, 13 Iunie n.

Părechea regală română în Petersburg. Ziarele rusești scriu, că MM. LL. Regele și Regina României vor sosi la Petersburg în 2 Iulie și vor descinde la palatul cel mare.

„*La Libre Parole*” din Paris, organul energicului antisemit, *Eduard Drumont*, sbiciuitorul sindicatului „*Dreyfus*”, publică în nrul seu dela 30 Maiu n. o interesantă scrisoare iscalită de „un Român”, în care se arată în adevărată lumină sistemul politic judeo-maghiar din Ungaria și se înfierează guvernul brutal, care cu ajutorul Jidovilor prigonește pe Români.

Vom da în traducere acest frumos articol din ziarul parisian.

Muscarii și Maghiarii. Cetim într-o foaie din Iași:

„*Din Chișineu (Basarabia) se scrie, că în urma unui ucaz imperial, cenzura din Odesa a autorizat introducerea de cărți didactice române.*

În urma acestei știri, mai multe comande de cărți de școală s'au făcut la librăriile din Iași.

Știrea e importantă. Pentru-că se știe cum cenzura ungurească oprește ori-ce cărți didactice din România, în școalele noastre.

Și totuși Maghiarii se zic „liberali”. Muscarii însă trebuie se ridă de această insolentă grandomanie.

Baronul Bánffy Dezső, prim-ministru ungar, a fost primit la Viena în audiență de către M. Sa Monarhul, în 11 Iunie n.

Tot mai grav! Aflăm tot mai multe detaluri în legătură cu știrea dată despre oprirea la graniță a Românilor cari voiau se meargă la Hațeg, la adunarea societății pentru teatru. Și știrea ni-se presentă tot mai grav. Eată ce scrie *Drapelul*:

„Se cunoaște din o telegramă a dlui deputat Cămărășescu, că administrația din T.-Jiu a oprit, din ordinul primului ministru, o excursiune proiectată de directorul gimnasiului local.

Cu toate-că se dăduse ordin, ca în tot timpul cât vor dura sărbările din Hațeg (Transilvania) pentru adunarea fondurilor necesare creării teatrului român, granița română să fie închisă pentru excursioniști, totuși aflăm că mai mulți fruntași din T.-Jiu și magistrați au trecut frontiera și s'au dus până la Petroșeni.

Raportându-se dlui ministru de justiție, că vre-o doi magistrați din T.-Jiu au trecut în Transilvania, dl Palade a dispus anchetarea faptului.

Strășnicie pe toată linia!

Ori-ce comentarii din partea noastră sînt de prisos.

Moștenitorul de tron
și baronul Vasilco.

Un ziar din Bucovina aduce importanță știri, că la alergările de cai, care au avut loc Marfa trecută, la *Friedenau*, Archiducele Francisc Ferdinand de Este, moștenitorul nostru de tron, a cercerat pe șeful casei Sale de vîntătoare, contele Abensberg-Traun, să-i prezente pe deputatul român dl baron George Vasilco.

Alteza Sa a conversat apoi vreme mai îndelungată cu dl baron Vasilco, ceea-ce se consideră de o deosebită distincțiune.

Este evident, scrie „*Patria*”, că A. S. I. a căutat să dea deputatului nostru o satisfacțiune strălucită pentru infectele injurii, cu care a regalat presa maghiară pe baronul Vasilco pentru sulevarea chestiunii naționale în delegațiuni.

Naționalitățile în
Austro-Ungaria.

— O carte politică. —

Les Races et les Nationalités en Autriche-Hongrie

por

Bertrand Auerbach.

— Professeur a la Faculté des lettres de l'Université de Nancy. —

Românii din Transilvania și Ungaria, care prin luptele lor iau o parte activă la procesul de transformare prin care trece astăzi imperiul austro-ungar, au interes să cunoască în fiecare moment cum este privită lupta lor de spectatori imparțiali și dacă, după părerea aceluia, izbânda va încorona sau nu suferințele și jertfele lor.

O carte de mare valoare apărută de curînd în Franția, *Les Races et les Nationalités en Autriche-Hongrie*, opera unui profesor la facultatea de litere dela universitatea din Nancy, domnul Bertrand Auerbach, ne oferă ocaziunea să ne dăm seama de ce crede lumea cultă din apusul Europei despre transformățiunea organică prin care trece Austro-Ungaria.

Concluziunile domnului Auerbach sînt cu atât mai interesante pentru Români, cu cât profesorul dela Nancy, din antipatie contra Germanilor, nu este de loc răuvoitor Maghiarilor. Spiritul seu de dreptate însă îl silește să spună Ungurilor multe adevăruri dureroase pentru dînsii, pe care vom încerca a le pune în evidență.

Și mai înainte de ori-ce, să vedem care este, după domnul Auerbach valoarea elementului român în lupta ce naționalitățile din Ungaria duc în contra maghiarisării? — *Valoarea factorului român este, după domnia sa, eminentă: de soarta Românilor depinde, după profesorul din Nancy, soarta tuturor celorlalte naționalități din Ungaria.* „Cu intrarea în linia de bătaie a Românilor, zice domnul Auerbach, acțiunea se mărește; în locul mănunchiului de Sași, sgriburiți și timizi, se desfașură o masă compactă de trei milioane de oameni, care sînt în urma lor forțele și inimile unui popor frate, tîner și liber. Astfel, deși Români au solidarizat cauza lor cu aceea a celorlalte naționalități, duelul lor cu Maghiarii pare episodul decisiv al acestei lupte: de sînt ei biruiți, s'a sfîrșit și cu Slovaci, și cu Ruteni, și cu Germanii rămași singuri și de compătimit” (p. 285).

Dar' această armată, zic Ungurii, ori-cât de mare ar fi ea, nu are șefi; este o armată incultă, pe care o turbură din când în când câțiva agitatori, dar' care recade imediat în somolență-i de mai înainte. Toată inteligența din Ungaria este maghiară, dacă nu de origine, cel puțin de sentimente. Eroare profundă, căci tocmai inteligența română este aceea, care a rechemat la viața națională poporul român. Din școala dela Blaj au eșit, după expresiunea dlui Auerbach, „părinții spirituali ai poporului român din Transilvania și Ungaria, instauratorii limbii și ai istoriei daco-române”. Și tot inteligenței aparțin toți acei advocați, profesori, publiciști etc., cari sînt astăzi în fruntea poporului român. precum și acei păstori bisericicești, cari, deși făcînd parte din „două biserici diferite prin riturile (?) lor, au rămas uniți prin aspirațiunile lor naționale, căci, zice dl Auerbach, divisiunea teologică n'a compromis la Români uniunea națională; sentimentul național român este superior rațiunei de stat ungurești” (pag. 297).

Că această armată română nu a fost numai mare și solidă, dar' a fost și bine condusă, o arată rezultatele luptei chiar. „După statisticele guvernamentale ungurești chiar, Români își păstrează, zice dl Auerbach, pozițiunile lor, atât în Transilvania, cât și în basinelul dintre Mureș și Tisa. Moșii și Mocanii cu pîrul lung, cu mersul legănat de urs, au tresărit la vocea care-i chema la viața națională și,

puțin câte puțin, aceste forțe se organizează și se călesc.

Și mai remarcabil este, că acești șefi, cari s'au dovedit așa de buni tacticieni în luptă, cari au știut întotdeauna să-și cruțe puterile și să nu dea lovitură decât când ea trebuia dată, acești agitatori periculoși, atât de calumniați de Unguri, au rămas pururea, ori-care ar fi fost focul luptei, pe terenul legalității și al loialității; în-cât, politici deservirșiți pe cât și generali abili, au reușit ca, fără a lăsa un moment arma din mână, se lupte necurmat pentru drepturile legale ale poporului român și pentru dinastie. (Va urma).

„Congrua“ în casa magnatilor.

— Vorbirea P. S. S. episcopului Ioan Mețianu. —

Ilustră casa a magnatilor! După ce Excelența Sa arhiepiscopul și metropolitul bisericești gr.-or. române din Sibiu, atât în numele său, cât și al episcopatului și al bisericești române gr.-or. din patrie, a înaintat și casei deputaților și acestei ilustre case o reprezentare în contra proiectului de lege alături sub pertractare; dar după ce dinul din cauza unei indispoziții n'a putut participa la această sedință: în numele dînsului și al colegului episcop Nicolae Popea, îmi iau eu voe a expune pe scurt motivele reprezentăției, precum și ale propunerii cuprinse în aceea.

După-cât am cuprins și eu textul și motivarea aceluia proiect, statul intenționează ameliorarea dotațiunii preoților dela parochiile slab dotate, din două motive: unul, că și preoțimea face multe servicii bune statului, mai ales prin cultura și morala ce o dă cetățenilor statului, și așa statul se vede dator a o ajuta în lipsa ei pentru a-și putea împlini tot cu mai mult zel și mai mari rezultate sublima ei chemare; ear' al doilea motiv este: că prin introducerea așa numitelor reforme politice-bisericești, luându-se preoțimea o însemnată parte din venitele ei legale, este just și echitabil, ca și statul să-i rebonifice măcar în parte acele pierderi.

Purcedând din aceste motive, statul ar avea datorința a concurge fără vre-o restrângere la ameliorarea dotațiunii preoților din parochiile mai slab dotate, și bisericești i-ar fi recunoștoare.

După-ce însă, după-cum se vede din proiectul de sub pertractare statul intenționează a-și împlini acea datorință numai pe lângă unele restrângeri și ingerințe dănuoase în dreptul autonom al bisericeștilor, — în acel drept, care e mult mai prețios tuturor bisericeștilor, decât să-și lăturească, nu pentru acea ameliorare modestă pusă în vedere, dar' nici pentru alta ori-cât de mare: așadar pe lângă restrîngerile îndreptate în proiect, biserica gr.-or. română, ori-cât de săracă, nu va putea primi acel ajutor, și cred că cu atât mai puțin îl vor primi alte bisericești mai avute.

Prin proiectul de sub întrebare i-se rezervă guvernului ingerința și dreptul de a hotărî însuși câtă ameliorare ori întregire să capete unul ori altul dintre preoți, folosind autoritatea bisericească numai de mijloc la procurarea datelor și la împărțirea competenței de întregire, pe când dreptul autonom al bisericeștilor pretinde, ca toată suma de ajutorare să se pună la dispozițiunea autorității bisericești pentru împărțire, ca uneia, care singură cunoaște atât lipsa, cât și meritele preoților submănuși.

Dar' și mai evident s'arată ingerința statului în dreptul autonom al bisericeștilor mai ales din §§. 7, 8 și 9 ai proiectului, prin cari preoții se expun arbitriului tuturor celor care ar voi a-i denunța.

Pentru-că se zice în acei paragrafi, că dacă cutare preot ar ajunge să fie dat în judecata bisericești pentru purtări nemorale ori contrare statului, chiar și dacă autoritatea bisericească nu l-ar afla vinovat, el tot își pierde dreptul de ajutor, de cumva judecata bisericească n'ar mulțumi pe ministru. Prin aceasta statul își arogă dreptul de a supracensura judecările autorității bisericești, pe deșind însuși pe unii și pe alții dintre preoți prin detragerea ajutorului.

Prin această dispozițiune se dă totodată cel mai dureros vot de neîncredere autorității bisericești și mai ales episcopilor, ear' preoții se expun arbitriului tuturor denunciatorilor, cari nu arare-ori denunță pe preoți cu felurite învinuiri, de regulă exagerate, numai din niște referențe personale încordate.

O asemenea ingerință își arogă statul și prin §. 15 al atinsului proiect de lege, în care își rezervă dreptul și în formarea sau înființarea de parochii nouă, denegând ameliorarea dotațiunii preoțesti, la atari parochii de nou înființate fără consensul său, ba putând cere chiar desființarea acelor. Pe când știut este, că bisericești au dreptul a înființa parochii, ori-unde ar cere lipsa.

Chiar și numai din cele până aici expuse se învederează de ajuns ingerința statului în dreptul autonom al bisericeștilor și, dacă vom cerca, ce echivalent se oferă bisericeștilor pentru acele mari sacrificii cerute dela ele, vom afla o prea modestă și neînsemnată recompensă; vom afla că se oferă preoților dela parochiile mai slab dotate, cari n'au absolvat 8 clase gimnasiale, o completare a dotațiunii lor deocamdată până la 300, respective 400 fl., ear' celor cu 8 clase gimnasiale până la 600—800 fl. Sau cu alte cuvinte, dacă un preot fără 8 clase ar avea din parochia sa 200—250 fl., atunci să i-se completeze dotațiunea încă cu 100 sau cu 150 fl., ca să ajungă la 300 respective la 400 fl., ear' dacă preotul, având 8 clase, ar avea din parochia sa 500—600 fl., acela să i-se completeze cu 100—200 fl. dela stat.

Deși nu pot înțelege, care ar fi adevăratul motiv, ca preoții cei cu 8 clase gimnasiale să capete dublu, ca cei-ce au numai 6 ori 7 clase, totuși trebuie să declar, că această dispozițiune, după mine nedreaptă, atinge mai ales pe preoțimea gr.-or. română, dintre care mare parte are numai 6 și 7 clase gimnasiale; dar' totodată trebuie să și adaug, că la aceasta nu poartă vina numai acea preoțime, nici biserica, ci și însuși statul, care n'a permis confesiunii noastre gr.-or. române, nici pe banii ei proprii a înființa gimnasilor confesionale, unde tinerimea ar putea studia cu ușurință mai modestă, ca în cele străine, așa că confesiunea gr.-or. din patrie cu peste un milion și jumătate de suflete, abia are un singur gimnasiu cu 8 clase, pe când alte confesiuni cu asemenea număr de suflete, au poarte și 10 gimnasii.

Dacă vom compara dotațiunea de 300 fl., respective 400 fl. a preoților cu 6—7 clase, cu aceea a învățătorilor, — cari peste tot nu au calificățiunea preoților, — și de vom considera, că învățătorii la prima lor intrare în oficiu, grăpeta lea de 300—400 fl., apoi cvarțir, grădina, lemne de foc, adasul quinque-nal și peste acestea și dreptul de pensiuie, atunci ne vom convinge, că în unele locuri

chiar și preoții cei cu 8 clase, sînt mai slab dotați, decât învățătorii.

Considerând acestea, precum și împrejurarea, că prin legile așa numite politice-bisericești au pierdut din venitele lor și preoții cei-ce de prezent au dela parochiile lor 800 fl. fără a li-se fi pus și lor în vedere vre-o despăgubire dela stat: atunci bisericești cu drept cuvânt pot pretinde, ca modestul ajutor ce-l dă statul să-l pună la dispozițiunea lor, pentru-ca ele să-l distribuie după lipsele și meritele preoților, având a da guvernului numai socoteală despre distribuire.

Nu știu, cum vor cugeta alte bisericești, știu însă, că aceasta este dorința bisericeștilor mele, și că numai felul acesta de distribuire ar mulțumi atât pe preoți, cât și pe credincioși; cum și că biserica mea, deși săracă, ea totuși n'ar putea primi nici un fel de ajutor, ori-cât de însemnat, prin care s'ar tinde la călcarea celor mai cardinale drepturi ale ei.

Din aceste motive nu primesc proiectul de sub pertractare nici în general, ci îmi permit a propune respingerea proiectului de sub pertractare, și îndrumarea dlui ministru de culte și instrucțiune publică, să elaboreze alt proiect, cu ascultarea bisericești gr.-or. române și cu considerare la autonomia acestei bisericești.

Războiul ispano-american.

Operațiunile mai nouă.

Știrile mai nouă confirmă desastrele Spaniolilor atât în Filippine, cât și în Cuba. În Filippine singur capitala Manila e în posesiunea reală a Spaniolilor, încolo insulele sînt în stăpînirea lui Aguinaldo, șeful răsculașilor. E întrebare, ca pută-se va susține și Manila sau se va preda admiralului Dewey. Unele depeșă anunță deja căderea Manillei, dar' știrea aceasta nu se confirmă.

Din Cuba se anunță un nou bombardament, ce l'a făcut Sampson Vineri asupra forturilor dela Sant-Jago. Bombardarea a durat 3 ore. În decursul acestui timp au fost debarcați pe mal soldați marinari americani.

Din Washington se depeșează, că Sampson a dat ordin în 7 l. c. la două vapoare să ocupe partea exterioră a golfului Guantanamo. Vapoarele au executat ordinul și au ocupat și partea internă a golfului.

Știrile despre debarcarea Americanilor în Cuba se confirmă.

Prospecțe de pace.

Din Madrid se anunță, că acolo toate cercurile politice sînt foarte deprimare. Toți ar fi aplicați la o pace cinstită. Guvernul a și inițiat demersuri în privința aceasta. Ministrul de externe a conferat mai întâi cu ambasadorul Austro-Ungariei. Se afirmă, că regularea chestiei Filippinelor se va încredința marilor puteri.

Daily Telegraph are știre din Viena, că în urma crizei, în care se află Spania, va fi silită a cere intervenția diplomatică a puterilor. Guvernul spaniol a și făcut o întrebare confidențială în Viena, dar' cabinetul vienez a declarat, că nu vrea să iee el inițiativa intervenției. Aceasta poate că o va face Rusia. Chestia Filippinelor se va rezolva așa, că insulele vor fi puse probabil sub protectoratul Angliei. Guvernul Statelor-Unite voegte, ca insulele Filippine să fie pe viitor piață deschisă pentru comerțul universal.

Din Spania.

Din Madrid se anunță, că acolo circulă știri despre o criză ministerială. Poziția ministrului Sagasta e sguduită. Probabil, că noul ministru-president va fi Martinez Campos. Epoca are știre, că Americanii voesc să atace insulele Canarice.

1848.

Cronica anului.

Pesta, 12 Iunie.

În noaptea trecută s'au încăierat ostași italieni cu honvezii. Cine și-a pus piciorul în curtea căsarmei Carol a fost puscat imediat. Italienii dădeau foc și pe ferestri și numai vorba italiană rostită de ministrul Mézáros i-a putut liniști, dar' arma numai azidimineață au depus-o. Toți soldații italieni sînt excortați la Comorn.

(Kerkgyártó: Nev. napok).

Carloviț, 12 Iunie.

Acți din nou s'a întemplat o bătaie sângeroasă. Dintre sërbo-croați au rămas pe câmpul luptei vre-o 600; dintre soldați vre-o 50. Maghiarii și Nemții din părțile aceste fug, care unde pot.

(Gaz. de Trans.)

Din Lombardia, 12 Iunie.

Radetzky a cuprins Viena. Numai Italienii au vre-o 2000 de morți. Câți Austriaci au căzut — nu se știe încă.

Buda, 12 Iunie.

În palatul palatinului a fost prins un oficer englez; s'a constatat că e nebun.

(Org. Naț.)

Agărbioi, 13 Iunie.

Românii reînforți dela tîrgul din Budiu au fost atacați de Unguri. Românii de spaimă au fugit în codri, lăsând jaf liber Ungurilor.

(Org. Naț.)

Turda, 13 Iunie.

Un Maghiar a atacat lângă Offenbaia pe un căraș român fără cauză. Bietul Român e aproape să moară. Ungurul a stat în arest numai două zile.

(Org. Naț.)

Triest, 13 Iunie.

O flotă din Sardinia s'a încercat a cuprinde portul, dar' o bombă le-a aprins prapul de pușcă, deci a trebuit să se retragă.

(Org. Naț.)

Sibiu, 13 Iunie.

Azi a sosit aici o comisiune cercetătoare în persoana lui Bethlen și Kemény.

Se vorbește despre ceva războare, măcară Românii încă n'au versat sânge ca Sèrbii, Croații și Maghiarii în Ungaria, zice „Gazeta de Transilvania“.

Sas-Sebeș, 13 Iunie.

Azi s'au prezentat deputații români pentru a-și preda părerile referitor la cele trei puncte propuse pentru desbatere. La punctul prim s'au declarat că e superfluă rechamarea deputaților, fiindcă uniunea s'a proclamat — și nu s'a votat. Referitor la zecime zic că legea e clară. Punctul al treilea a fost pertractat nemțește și deputații români n'au priceput nimic.

(Gaz. de Trans.)

ASTRA.

Nou membru fondator. „Cassa de păstrare din Săliște“, după-cum aflăm, s'a făcut membru fondator la „Asociațiune“ cu 200 fl.

Pentru casa națională. Institutul de credit „Sentinelă“ din Satul-nou (Bănat), a dat 2 acțiuni de ale sale pentru casa națională.

Din Sălagiu.

— Scrisoare particulară a „Tribunei“. —

Păgăna volnicie de eternă rușine. —

Mormântul lui Bărnăușu strălucit. —

— Curse învățătorilor noștri. —

— O fiică veninoasă. —

— 9 Iunie.

Ne-au consternat și sguduit în toată ființa noastră măsurile temerare luate de actualul guvern prin strașnicii sei sbiri și gendarmi cu prilejul zilei de 3/15 Maiu.

Oprindu-ne de a ne aduna la glasul învâpăiașilor noștri conducători și la șoptirile inimilor noastre, ca să vedem peatra de pe „Câmpul libertății“ dela Blaj și să facem reamintirea sublimă adunări a celor 40.000, guvernul a comis de nou o volnicie, care fi va înfiera pata eternei rușini.

Ne-am indignat cu toții foarte.

Dar' indignațiunea și amărăciunea spiritelor și-au ajuns culmea, înțelegînd noi, că la mormântul marelui bărbat Simeon Bărnăușu, din preseara zilei naționale, din 14 și până în 15 Maiu seara, 6 gendarmi au străjuit necontenit întocmai ca la mormântul lui Christos, cu ochii ațuțiți asupra monumentului, ca nu cumva să se ridice peatra și să reînvie eroii de odinioară, care în acea zi istorică și-a eternizat numele ca și un profet...

Căci el ne-a arătat calea de renaștere și recunoașterea dreptului poporului român, ce i-se cuvine și după dreptul divin și după cel uman.

Pare-că a presimțit, că oareși-care inspirațiune prea onorată veteran național domnul Ioan Papiriu Pop, protopopul tractului, când la 21 Noemvrie anul trecut, din ocaziunea sfințirii noștri școli din comuna Bocșia, locul nașterii și odihnei nemuritorului Bărnăușu, în extasul pietății sale, cu lacrimi în ochi și înghenunchiînd cu tot poporul a cântat stichirile melodioase funebreale în fața aceluia mormânt, unde a eșit cu procesiune solemnă. Astfel el a anticipat ceea-ce acum ar fi oprit volniciei stăpînitori ai zilei.

Dar' apoi ranele inimilor ni-s'au sângerat și mai tare, atunci când ne trezirăm, că la adresa învățătorilor noștri s'au trimis chiar înspre 15 Maiu ioșia maghiară Reggeli Újság edată în Budapeșt, avînd în fruntea numărului său o caricatură a impasantei adunări dela Blaj, cu mărețele figuri: Șaguna, Leményi, Bărnăușu, Iancu, Balint, Barițiu.

Această insultă la adresa națiunii noastre, ce căuta ea în casele învățătorilor români din Sălagiu? Cine a trimis numerii fiicele acesteia, și încă gratuit? Cu ce scop?

Învățătorii români, aveți de grije și ferivi-vă de planul infernal. Fiica de Újság conține veniu îmbătător. Scrieți pe ea retur, și înapoiați-o sau aruncați-o necețită în foc!

Priveghitorul.

FOIȚA „TRIBUNEI“.

Miscarea literară la noi

de

Mihail Dragomirescu.

(Urmare).

Îmi închipui acum, că d-nul Il. Chendi recunoaște și d-sa acest lucru, însă se pregătește, să ne facă următoarea obiecțiune: E drept, ar zice d-sa, că în Ardeal e un început de mișcare literară, dar' această mișcare pălește și se reduce la nimic, comparînd-o cu cea care în acest moment se desfășură în regat. „Am fi noi destul de mulțumiți“, scrie d-sa în cronică literară citată, „dacă am fi în aceeași decadență literară ca frații noștri din România liberă. Dela 1890 încoace au scris acolo bărbai ca Zamfirescu, Caragiale, Stavri, Gheorghe din Moldova, Stănescu (cești: Stănescu), în timpul mai nou Il. Lecca, R. D. Rosetti, etc. O pleiadă de scriitori, a căror valoare nici-decât nu poate fi nesocotită.

„In fața lor pe cine putem noi pune? Bărbai de valoarea lor la nici un cas!“

În adevăr „la“ nici un cas!

Mai întâi să lăsăm la o parte pe Caragiale și pe Duiliu Zamfirescu. Caragiale și-a manifestat toată puterea înainte de 1890. El face parte din mișcarea literară a Junimeii și ori-cât ar mai scrie Caragiale și ori-cât de frumos — Caragiale întotdeauna scrie minnat — cu greu va mai fi la înălțimea Sori soareș perduto sau Noptii furtunoase. Caragiale și-a avut apogeul, acum e în „cadente domo“ și nu dela dînsul vom aștepta să reînvieze o nouă mișcare literară. Scurta licărire a Moftului român în care Caragiale neputîndu-și desface, ca în vremurile vechi, spiritul „en gros“, căuta să și-l desfacă „en detail“, laborioasa întreprindere a Epocii literare, prin care ne-a scos la iveală bucăți frumoase din vechii scriitori, dar' în care el n'a putut scrie decât un fragment de novelă „Postul Vlăhuță“, unde înforiturile și strălucirea stilului caută zadarnic să acopere lipsa vechilor lui calități: adăncimea și preciziunea concepției; și în fine, micile lui novele, publicate prin Epoca politică și acum în urmă în Gazeta Săteanului, în care ni-se relevă, e drept, ca minunat anecdotist, dar' anecdotist — toate aceste la un loc nu fac nici cât oosenă din una din lucrările sale dramatice. Sînt frumoase articolele lui de ziar, pline de spirit anecdotele lui, strălucitoare întorsăturile lui stilistice, totdeauna interesante cugetările lui, dar' nici una nu mai are lapidarismul vechilor lucrări. Ne

fac totdeauna plăcere când le cetim — dar' nu ne provoacă entuziasmul.

Caragiale e cunoscut, clasat, ear' dacă vrea să ese din clasificățiunea dată și vrea să fie purtătorul unei nouă mișcări literare, trebuie să ne pună în mișcare sufletul, cu altfel de lucrări decât cu cele de vre-o câțiva ani încoace. Ear' aceasta cu greu se poate, în ori-ce cas e un lucru pe care trebuie să-l așteptăm dela viitor. Scrierile de azi ale lui Caragiale sînt depărate de a fi nervul unei mișcări literare.

Pe de altă parte, Duiliu Zamfirescu n'a dat tot ceea-ce poate da. Cu toată relativ marea sa producțiune, totuși, considerînd lunga evoluțiune a talentului său, care a început să se manifeste încă de pe la 1880, se pare-că e numai la începutul frumosoale sale cariere literare. Duiliu Zamfirescu n'a produs încă opera, care să determine o nouă mișcare literară. Lucrările lui ne produc totdeauna interes, admirăm finețea artei lui, delicatețea gândirei lui, gingășia și plenitudinea, cu deosebire a tipurilor de femei din romanele lui, dar' toate aceste minunate calități, difuzionate în deosebitele lui producțiuni, n'au fost încă concentrate de el într-o singură operă, care să isbească sufletul românesc silindu-l să descopere în profunzimea lui, nouă orizonturi. Pe când Caragiale e un scriitor clasat; Duiliu Zamfirescu nu e; noua lui manieră e susceptibilă de a se ridica la înălțimi, pe care, ar

fi și nedrept și imprudent să le hotărîm. Așadar, nici el nu trebuie pus în socoteala făcută de Il. Chendi, cu atât mai mult cu cât nici dl. Maioreșcu nu-l ignorează, dar' ni-l arată izolat în mijlocul mediocrităților care domnesc în activitatea noastră din regat.

Apoi dacă scoatem pe Caragiale și pe Duiliu Zamfirescu — cu ce mai rămînem? Cu Stavri? Cu Gheorghe din Moldova? Cu Stănescu? Cu R. D. Rosetti — sau cu cei-ce se cuprind în etcaeteri dlui Chendi?

Ei Doamne! dar' atunci avem o mișcare literară față de care cea din Ardeal e o nimic. O mișcare literară cu care s'ar putea fi o țeară mare, nu o țărișoară ca a noastră. Și dacă dl. Il. Chendi a vrut într'adevăr să combată cu putere articolul dlui Maioreșcu, de ce s'a mărginit să citeze numai pe de-al de Stănescu și R. Rosetti? Și dacă pentru a măsura mișcarea literară, citează pe tinerii scriitori transilvani Ciato, Pușcariu, Traian Mihai și Sabo, de ce pentru a-i reduce la ultima expresie a nimicniciiei, nu a citat, în contra lor, numele atator poeți și prosatori români, care alimentează presa literară din țeară? Unde lasă d-sa — ca să ne mărginim numai la câțiva dintre cei care și-au făcut apariția în volum — pe Rădulescu-Niger, pe Buzdugan, pe Nottara (C. I. A.), Cantilli, Costin, Danș, Alexandrescu-Dorna, Ighel, Toma, Iosif, Dușu, Smara, Admirescu, Steuerman, Sofia Nădejde? Adecă de ce Stănescu și nu

Smara? De ce Rosetti și nu, cu mult mai multă dreptate Iosif sau A. Toma? Poate pentru-că multă poezii — hai să le zicem poezii — de ale lui Rosetti s'au tradus în ungurește? Slab criteriu, când știm în ce decadență se află și literatura ungurească actuală!

Nu, dl. Il. Chendi! Nici cei citați de d-ta, nici cei citați sau uitați de mine, în mișcarea literară nu contează! Toți cu toții sînt *dei minorum gentium*. Au unui o umbră de calitate, alții alta, toți știu se facă versuri, dar' fiecare dintre ei — în felul lor — trebuie să scrie zeci de strofe ca să înimerească un vers frumos și zeci de bucăți până să-ți dea o impresie. Chiar faptul, că nu pot fi clasificați cu înlesnire, de oare-ce se desosebesc în talentul lor prea puțin unii de alții, ne arată în destul că nu avem a face cu calități concentrate, care se răsfîrîng o originalitate clară și intensă. Dar' dacă n'au astfel de calități, e absurd să cerem dela dîșii ceea-ce nu pot da — elementele unei adevărate mișcări literare. (Va urma).

Aforisme politice

— Una la zi. —

Tirania cea mai crudă e aceea care se exercită la umbra legilor și cu înfăptuirea dreptății.

Montesquieu.

CRONICĂ

Sibiu, 13 Iunie n.

Oficer român decorat. O telegramă din Viena anunță, că Monarchul a primit în audiență de adio pe fostul atașat militar român, majorul Aurel Demetrescu, care acum este denumit de adjutant pe lângă Regele Carol. Majorul Demetrescu a fost decorat din partea Monarchului nostru cu ord. „Crucea de fer” clasa a doua.

Neorolog. Cu inima înfrântă de durere dăm știre despre moartea iubitelor noastre soț, respective tată și socru *Iosif Novac*, învâțător dirig. în pensine, care în etate de 80 ani, după scurte dar grele suferințe astăzi în 8 Iunie (27 Maiu) a. c., la 9^{1/2} ore seara a adormit în Domul. Osemintele scumpului răposat s'au petrecut Vineri în 10 Iunie (29 Maiu) a. c. după amiază la 4 ore în morminții gr.-or. din loc spre odihnă eternă. Oravița-mont., în 8 Iunie (27 Maiu) 1898. Dumnezeu să-l odihnească în pace! Marta Novac, ca soție. Mihail Novac, comerciant și Iuliu Novac, avocat, ca fii; Luiza Novac și Ana Novac, ca surori.

— Zdrobiți de durere și cu inima sângeroasă aducem la cunoștința rudeniilor și cunoșcutilor, cumcă scumpul nostru fiu și respectiv nepot *Emil Pop*, în 10 Iunie a. c. după îndelungate suferințe, în etate de 2 ani, a răposat. Rămășițele pământești ale scumpului defunct s'au depus la odihnă eternă în 12 Iunie a. c., la 10 ore a. m., în cimitierul comun din loc. Fie-i țărâna ușoară și memoria neuitată! Găvoșda, în 11 Iunie 1898. Dr. Mihail Pop, Liviu Pop, părinți. Petru Stopon, Petru Pop, ca moși. Cornelia Stopon, Vasile Pop, ca buni.

Hymen. *Nestor Cernescu*, oficiant al călei ferate din Verciorova (România) s'a logodit cu d-șoara *Iuliana Cioacăru* din Orșova.

Di Ioan Cioacăru, fostul director al gimnasiului din Nășed, a fost denumit profesor universitar în Budapesta, pentru catedra limbii și literaturii române, catedră vacantă în urma regretatului Al. Roman.

„Magyar nevet!” Sub acest titlu publică toate foile ungurești circularul primarului Budapestei, dat în favorul maghiarizării de nume. Se știe, că *Halmos* (primarul de azi) al capitalei maghiare, a fost nu de mult un modest funcționar, cu numele *Haberhauer*. Petiția cu timbru de cinci piule și poate și alte merite patriotice l-au ridicat la treapta de primar. Acum din înălțimea sa și cu îngâmfarea unui veritabil Ungur reacează prin circular pe toți funcționarii și amployații Budapestei, ca să-și maghiarizeze numele.

Între altele spune în circular, că află pe prisos să mai desvolte însemnătatea salutară și îndreptățile maghiarizării de nume din punct de vedere național, pentru că numai prejudețiile și micile preocupări pot considera ca jertfă, ceea ce după opinia (justă) publică este datorința patriotică (!).

În forma aceasta e compus întreg circularul. Noi însă trebuie să tragem la îndoială și sinceritatea lui *Halmos*, și îndreptățirea lui. Întâiu, el vrea să-și câștige imitatori. A doua, el e nedrept, pentru că în schimb maghiarizării nu oferă măcar o *avansare* fiecărui imitator!

Din Toronto. Ni-se scrie: „Hramul bisericii în comuna Bobda (comit. Toronto) s'a ținut în zilele pe Rosalii. În această zi de mare însemnătate pentru poporul credincios din Bobda, domnul învâțător Iuliu Putici, ca de obicei și de astă-dată a predat cu tinerii sei elevi, în formă de piese teatrale, „*Patimile, Moartea și Învierea Domnului Iisus Christos*”. Piesele au fost preluate de tot bine; elevii au mai cântat în 2 și 3 voci mai multe cântări de mare importanță pentru noi Români.

Afară de micii elevi au cântat mai multe cântări și tenoristul Petru Cărbăși, student, cu domnul Iuliu Putici.

De încheiere domnul student Petru Cărbăși în numele micilor elevi a ținut o vorbire de mulțumire pentru bunăvoința arătată de domniile cari i-au cercetat.

Domnul învâțător Iuliu Putici a câștigat mulțumirea și îndestularea tuturor domniilor, cari au fost de față.

Oficer român în războiul ispano-american. Afăm, că dl sublocotenent *Cornel Ben*, dela reg. 93, fiul fostului notar din *Tilișca* (lângă Seliște) a intrat în armata spaniolă, și a plecat deja de mai mult timp peste ocean, ca destinație, ca să iee parte la războiul în *Cuba*. Înainte de plecare din patrie oficerul român a scris din *Triest* o scrisoare pătunzătoare unui amic al seu din jurul Sibiului.

Regina Natalia în America. De mult nu s'a mai vorbit nimic de ex-regina Sârbiei, Natalia. Din Belgard vine acum știre, că regina Natalia voeste să servească spre binele omeniei ca *soră de caritate*. Pe ape proprii organizează acum o expediție la America, unde va îngriji bolnavii și răniții războiului ispano-american.

Proces de presă socialist. Foia socialistă „*Nepakarat*” a publicat un articol cu titlul „*Lege de sclavi*”, în care atacă guvernul și între altele spune, că cât timp va exista legea actuală a lucrătorilor, aceștia nu se vor liniști. Articolul a fost improprieat pentru agitație contra claselor. La pertractare, care s'a ținut Sâmbătă, autorul articolului, o călfă, a fost achitat.

Revoluția din Turcia. La Constantinopol a făcut o mare impresie răspândirea unei broșuri, scrisă în limba turcească și intitulată: „*Spiritual revoluției*.”

Autorul anonim voeste prințesa ca să pregătească inimile bunilor turci pentru revoluția, ce va trebui să se întempele nu după mult timp în imperiul otoman.

Țarevna bolnavă. O telegramă din Londra anunță, că după știrile sosite acolo, Țarevna este grav bolnavă. La curtea din Petersburg se tănuște boala Țarevnei, căci dorința Țarului este, ca știrea să nu ajungă în publicitate.

Bancă ungurească falimentată. Sînt deja doi ani, de când banca ungurească din *Sighetul-Marmăției* a falimentat, păgubind omenii numai în depuneri, cu două milioane florini. În 9 Iunie au ținut deponenții în Sighetul-Marmăției o conferență. Au hotărât se ceară ajutor dela guvern și au autorizat o comisie de cinci membri, se facă pașii de lipsă pentru urgentarea chestiei la tribunal. Păgubiții s'au urt de a se mai nutri cu răbdări prăjite și au înaintat ministrului de justiție, o petiție, în care cer punerea sub acuză și totodată cea mai strictă procedură judecătorească, a membrilor din direcțiunea băncii, făcându-se și sequestru pe toată averea mobilă și imobilă a acelor.

Birji automobile în București. În curând pe stradele Bucureștilor vor circula trăsură cu motoare electrice.

Compania generală de „*Petits Voitures*” va înlocui automobilele cu trăsură electromobile și va pune în curând în circulație 100 de trăsură la Paris și alte câteva sute de trăsură în celelalte capitale din Europa.

Un electro-mobil va costa 2500 fl. și va pute face în cursul unei zile 60 de kilometri. Iușala va fi de 14 kilometri pe oră.

Esundări. Din *Brucella* vine știrea, că *Belgia sudică* a fost zilele aceste bătută de o mare esundare, care a nimicit total 10 fabrici și vre-o 15 poduri. Cel mai înfloritor oraș comercial, *Angre*, a fost distrus total de valurile cutropitoare. Mulți oameni au căzut jertfă valurilor. Paguba este 15 milioane franci. — Din *Zagreb* asemenea se anunță esundarea, în urma unei grozave rumperi de nori a râului, ce traversează orașul. Valurile au fost atât de vâșmașe, încât au intrat în prăvăli, localuri, fabrici, cauzând peste tot local mari stricăciuni. Paguba trece peste 1/2 milion de florini.

Groaza de Turci. Se scrie: Cu ocazia delimitării noii frontiere greco-turcești, s'a petrecut un fapt demn de admirat în satul *Cupufiani*, singular punct locuit, cedat Turciei.

În actul preliminar al păcii dintre Grecia și Turcia, elaborat de către cele șase puteri se specifică, că nici un punct locuit nu va fi cedat Turciei cu ocazia delimitării frontierei, și toți se așteptau ca hotărârea Europei să fie sfântă. Din nenorocire însă, când delegații puterilor au venit la fața locului, au găsit cu cale să cedeze Turciei și satul *Cupufiani*, alcătuit din 150 familii, mai toate de *cușovlahi*.

Afând sătenii soartea ce-i aștepta, de-a recedă sub jugul turcesc, au făcut apel la Puteri, rugându-le să-și respecte cel puțin hotărârile, dar a fost înzădărit. Satul a rămas în partea turcească, grație insistențelor Germaniei și Austriei.

Când delegatul militar al Greciei a comunicat locuitorilor deciziunea puterilor, aceștia au început să se vaite și se blăsteme cu iconele în mână pe aceia, în cari Grecia își încredinșase soartea. După aceea s'au dus și „și-au luat tot avuții din case, au desgropt osemintele morților din cimetere și au dat foc satului întreg. Același lucru au făcut și cu biserica după-ce au luat mai întâiu iconele și clopotul.

Guvernul grec a repartizat pe acești locuitori în satul *Malacasi* și la *Calambuca*, până va hotărî unde să se fondeze satul *Noua Cupufiani*.

Delegatul francez în fața acestei scene a fost foarte adânc emoționat. Ear' delegații turci au fost nevoiți să întoarcă privirea dela scena aceasta, nu din cauza emoțiunei, ci de rușine, văzând că în fața străinilor niște țărani simpli preferau mai bine să-și arză casele decât se rămână sub dominațiunea barbară.

Știri mărunt. După statistica mai nouă, în Ungaria circula zilnic 1000 de trenuri de persoane, afară de trenurile de poartă.

— În comitatul Făgărașului bogata recoltă de poame ce se arată, e pustiită grozav de omide.

— Tribunalul din Panciova a condamnat la moarte prin streang pe *Pavel Manciuca*, că a împușcat prin fereastră pe *Ioan Bojan* și l'a omorât.

— Din *Seliște* ni-se comunică, că cei 7 cai dispăruți din izlazul comunei, s'au găsit în *Breasu*, la granița română.

Din public. *)

Act de recunoștință.

Generosul și ilustrul bărbat al națiunii dl *cavaler Constantin de Steriu*, mare proprietar ai bancher în Brașov și București a binevoit a dăruî Reuniunii noastre, și fideosebi în favorul expoziției industriale ce intenționăm a aranja în toamna a. c., suma de 5 fl.

Primească generosul domn cavaler de Steriu pentru această plăcută surprindere făcută modestei noastre Reuniuni, recunoștința membrilor Reuniunii noastre.

Din sedința comitetului „Reuniunii socialilor români din Sibiu”, ținută la 9 Iunie n. 1898.

V. Tordășianu,
president.

G. Poponea,
notar.

La

Abonament lunar

pentru Iunie st. v.

— cu prețurile din capul foii —

Invită

Administrațiunea ziarului „TRIBUNA”

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta recuțiunea nu este responsabilă.

Tribuna Literară.

Informațiuni.

„*Carpații*”. Se anunță din București: Comitetul societății *Carpații*, intrându-se zilele trecute, a hotărât, ca la toamnă să scoată o revistă care se propage cultivarea sentimentului național și a tuturor acelor însușiri cari se cer unui bun Român.

Revista, care va purta numele de *Carpații*, și-a asigurat deja până acum numeroși colaboratori.

Bibliografie.

„ENCICLOPEDIA ROMÂNĂ”

editată sub auspiciile și din însărcinarea

„Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român”

de

Dr. Corneliu Diaconovich,

prim-secretarul „Asociațiunii”.

A apărut fasc. 8, care cuprinde articolele Calahorra—Cavaignac, între cari un bogat material de interes special românesc. Amintim dintre articolele biografice: Calimah, Calinescu, Calinic, Calomfirescu, Câmpineanu, Cantacuzin, Cantemir, Căpităneanu, Dr. Capșa, Caragea, Caragiale, Carol I, Cărnul, Carp, Catargiu, etc.; ear' dintre cele geografice: Călară, Căldărușani, Calimănești, Călugăreni, Cămpeni, Cămpina, Cămpulung, Caracal, Caransebeș, Carag-Severin, Carpații, etc. Afară de aceste mai adăugate în fasc. de față numeroase materii cu deosebită considerare la stările poporului român, s. e. valoroasele art. de igienă de Dr. Felix (Casa, carantina, canalizare, etc.). Cartea funduară (Cosma), Calea ferată (Pușcariu), Capital (Bunea), etc.

De interes este anunțul editorului, că cel mult în August a. c. se va termina volumul I. (fasc. 1—10) și că pentru compactarea acestuia a procurat scoarțe speciale, lucrate cu mult gust artistic în un format corespunzător caracterului publicațiunei. Prețul scoarțelor, inclusive trimiterea recomandată, face fl. 1 — de volum, (pentru România lei). 2.50

La abonamentele nouă se recomandă a comanda volumul I. compactat, cu rambursă. Volumul compactat, franco, costă fl. 11.80 (pentru România lei 30.)

„Enciclopedia Română” se publică în 3 volume mari, à 10 fasc. de câte 6 coale de tipar și se poste abona la editorul W. Krafft în Sibiu, cu prețul de fl. 10 de volum, care este a se achita anticipativ. Pentru România deposit general la Storck & Müller, București, ear' prețul 25 lei de volum.

„*Naționalitatea*”. Societatea noastră „*Tipografia*” a acos într-o elegantă broșură interesantul studiu de *Max Nordau* despre „*Naționalitate*”. Valoarea acestui studiu este fecunoscută cetitorilor nostri; limbajul frumos în care „*Rosmarin*” al nostru a știut să-l îmbrace e gustat deja de cetitorii nostri, căci în „*Tribuna*” s'a publicat mai întâiu. Vorba era numai, ca interesantele observațiuni originale ale genialului autor să nu rămână resfirate prin ațăția numeri de ziar, ci să fie colectate într-un mănunchiu, mai accesibile la cetit și meditat. Aceasta a împlinit-o „*Tipografia*” când a retipărit articolul din „*Tribuna*” în broșura de față. În extensiune de 40 pagini, tipărite frumos pe hârtie fină, această prețioasă broșură se trimite francat pentru 25 cr. A se adresa la *Librăria „Tipografia”* soc. pe acțiuni în Sibiu.

A apărut într-o elegantă broșură „*Luptele Românilor*”, cunoscuta serie de articoli istorico-politici, cari au fost cetiți cu atăta interes în *Tribuna*. Broșura se extinde de 120 pag. 8°, este foarte frumos tipărită și elegant adjustată, cu toate acestea costă numai 1 coroană. O recomandăm tuturor cetitorilor nostri. Se poate procura dela librăria noastră (strada Poplăcei nr. 15)

Musică. Au apărut în edițiune litografată 4 piese musicale arangiate pentru cor mic de dl *Val. Magdu*: „*Lorghina*”, cântec popular de prin părțile ungure și bănățene (cvinet); „*Dorule o dorule*”, cântec popular de sub podgoriile aradene (cvinet); „*Nuacș*”, pe melodia dansului „*Pe picior*” din Bănat (sextet) și „*Foate verde triptic*”, cântec popular de pe șesul Bâsei (cvinet). Se află de vânzare la autor în Arad. Prețul unei piese — 25 cr., toate 4 costă 80 cr., plus 5 cr. porto.

La librăria „*Tipografia*”, societate pe acțiuni în Sibiu, se află următoarele cărți:

„ <i>Memorial</i> ”, Archiep. și Metropolitan Andrei baron de Șaguna, de Nicolae Popea	fl. 1.30
„ <i>Doina</i> ”, conf. ținută la ateneul din Bărlad, de Măndrescu	— .28
„ <i>Critice</i> ” 1867—1892, de Maiorescu. Vol. I și II à 2 fl. — cr.	4.—
„ <i>Poveștile Bănățului</i> ”, de Căntana	— .30
„ <i>Literatura popor. română</i> ”, de Gaster	2.50
„ <i>Introducere în Cărțile Testamentului vechiu și nou</i> ”, de Dr. Iuliu Olariu	2.50
„ <i>Cerșitorul</i> ”, dramă în 2 acte de Lăvescu	— .50
„ <i>Studii Critice</i> ”, de Ghera. Vol. I și II à 2 fl. 20 cr.	4.—
„ <i>Higiiena română</i> ”, de Dr. Leo Mureșianu	1.—
„ <i>Izvoade</i> ”, de Demetrescu	4.—
„ <i>Trandafiri și vioarele</i> ”, de Pop-Reteganu	— .60
„ <i>Din Moldova</i> ”, schițe de Kotzebue	1.—
„ <i>Floarea din Firenze</i> ”, de Livescu	— .50
„ <i>Istoria Românilor sub Mihail-Vodă-Viteazul</i> ”, de Nicolae Bălcescu	2.—
„ <i>Trăvnița</i> ”, 10 piese Slovacesti Vol. I și II à 1 fl. 50 cr.	3.—
„ <i>Scrisorile părinților apostolești</i> ”, de Dr. Iuliu Olariu	— .70
„ <i>Merinde dela școală</i> ”, de Popa	— .60
„ <i>Despre influența împregiurărilor</i> ”, de Panaite Zosin	— .50
„ <i>Memorii din timpul războiului</i> ”, de Georgescu	— .88
„ <i>Pui de lei</i> ”, poezii eroice, de Nenițescu	1.—
„ <i>Ediție de gală</i> ”	2.—
„ <i>Poesii</i> ”, de Macedonski	2.—
„ <i>Copii de pe natură</i> ”, de Negruzzi	1.50

La comanda de din afară se se adaugă pentru porto postal totdeauna încă 5 cr., ear' pentru expediție recomandată 20 cr. v. a. Pentru siguranța expediției recomandăm modalitatea din urmă.

Sostii în Sibiu.

În 13 Iunie n. 1898.

Hotel „*Imperatul Romanilor*”: Jung, privatier din Viena; Würth, controlor de tren, Bergl, inginer suprem, Grün, Pell, din Budapesta, Csokics, Diamant, Walter, Becker, Krupka, Grünwald, din Viena, Fischer din Oradea-mare, comercianți; Dr. Dobrin, avocat din Lugoj; Lărgă, antreprenor din București; Truța, preot din Șimleu-Silvaniei; Neustädter, voiajor din Brașov.

Hotel „*Neurivier*”: Catarina Falk, privatieră din Gyertyámos; Biró din Vințel-de-jos, Grünfeld din Mediaș, Flesch, Bach, din Viena, Hein din Gyertyámos, comercianți; Szalay, Ganitz, voiajori din Törökbecse; Hotel „*Meltzer*”: Rizzano ca familia, Loe, din Fiume, Poletini din Sora, societate de cântăreți; Boros, măcelar din Gherghio-S-Mielău; Szakács, ospătar din Sedinka; Onghiu, comptabil din Seghedin; Delamea, din Brezoii; Cratofti ca familia, din Căneni, antreprenori; Călborean, Buzey, oficiali; Danciu din Bucium, Elena Pleiss, din Făgăraș, privatieri.

Hotel „*Habermann*”: Paosi, proprietar din Bărgăș; Seeszkanyiu, voiajor din Bukoczăz; Muntean, econom din Gârbova.

Medic român în Karlsbad.

Med. univ.

Dr. Romulus L. Craciun,

medic clinic în spitalul univers. imp. reg. din Viena (clinica dlui consilier de curte prof. Neusser), specialist pentru morburile interne, medic al asociațiunei pentru îngrijirea studenților morboși din Viena. Protector: Maiestatea Sa Împăratul etc. etc.

Ord. din 1 Aprilie — 1 Octomvrie dela orele 6—9 a. m. și dela 3—5 p. m. în *Mühlbadgasse*, casa „*Schwarzes Ross*”.

[899] 81—

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 11 Iunie n. 1898

Săminte	Calitatea per hect.	Prețul per 100 chilogr. dela până	Calitatea per hect.	Prețul per 100 chilogr. dela până
Grâu				
Bănățene vechiu	75	—	76	—
Grâu dela Tisa	75	11.75	11.85	76
Grâu dela Pesta	75	11.70	11.80	76
Grâu de Alba-Reg.	75	11.75	11.80	76
Bacăia	75	—	76	—
Grâu ung. de Nord	75	—	76	—
Săminte vechi noue				
Săcară	de nutret	70—72	8.60	8.70
Orz	de vînars	60—62	—	—
„	de bere	62—64	—	—
„	—	64—66	—	—
Ovăș	—	39—41	7.20	7.30
Cucuruz (porumb)	bănăț.	—	5.20	5.25
„	de alt soi	—	5.15	5.20
Mein	—	—	—	—
Hrîșcă	—	—	—	—
Grâu	Sept.-Oct.	11.49	11.52	
„	Mart.-Apr.	5.22	5.24	
Cucuruz	Maiu-Iun.	—	—	
„	Iulie-Aug.	—	—	
Ovăș	Mart.-Apr.	—	—	
„	Oct.	—	—	
rodute diverse	Soiul			
Sém. de trif.	Lucernă ungurească	—	—	
„	roșie	—	—	
„	rafinat	—	—	
Oleu de rap	dela Pesta	61.—	62.—	
Uns. de porc	dela țeară	—	—	
Slănină	sfântată	61.—	62.—	
„	afumată	—	—	
Seu	—	—	—	
Prune	—	—	—	
Lictar	slavon, nou	—	—	
„	bănățene	—	—	
Miere	brută	—	—	
„	galbină străcurată	—	—	
Ceară	de Rosenau	—	—	

Cursul pieții din Sibiu.

Din 13 Iunie n. 1898.

Hârtie-monetă română	Cump.	9.48	vând.	9.53
Lire turcești	—	—	—	—
Imperiali (16 R ^o aur)	—	19.08	—	19.18
Ruble rusești 100	—	127.—	—	127.50
Galbeni	—	5.60	—	5.65
Napoleon-d'ori	—	9.50	—	9.55
100 Marce germane	—	58.50	—	58.90
Livre sterling	—	11.91	—	12.01

Bursa de Budapesta.

Din 11 Iunie n. 1898.

Renta de aur ung.	6%	—	—
„ „ „	4%	—	—
„ ung. val. cor.	4%	—	100.25
Imprumutul căilor ferate ung.		—	121.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung.	(I-a emisiune)	—	122.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung.	(II-a emisiune)	—	102.—
Bonuri rurale ung.		—	98.—
„ „ „	croate-slavone	—	99.—
Obligațiunile desp. regalilor		—	101.50
Imprumut cu premiu ung.		—	156.—
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin		—	140.—
Renta de hârtie austriacă		—	102.50
„ de argint austriacă		—	102.25
„ de aur austriacă		—	123.50
Losuri austriace din 1860		—	160.25
Acțiunile băncii austro-ungare		—	955.—
„ „ „	de credit ung.	—	—
„ „ „	de credit austr.	—	—
Scrisuri fonciare ale institutului de credit și economii „Albina“		—	102.—
Argintul		—	5.69
Galbeni Imperătești		—	5.65
Napoleon-d'ori		—	9.51
Mărci 100 imp. germane		—	58.85
London 10 Livres sterlingi		—	120.35

Avis!

Subscrisul prin aceasta am onoare a aduce la cunoștința on. public călător, că cu 1 Maiu st. n. am preluat

Restaurațiunea dela tren în Piski (linia Tövis — Arad)

unde voin servi în fiecare zi dela orele 4 dimineața cu mâncări gustoase și beuturi bune pe lângă prețurile cele mai modeste. Serviciu prompt.
Pentru binevoitorul sprigin mă rog
Piski, în 1 Maiu 1898

[1286] 1—3

Cu toată stima
Gustav Koss jun.,
restaurateur de tren, Piski.

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu.

Toate scrierile profesorului Dr. Weigand despre Români

se găsesc de vânzare la „Librăria“ noastră cu prețurile originale. Astfel:

1. „Die Aromunen“, (Macedo-Români).
Vol. I. „Land und Leute“, cuprinde descrierea călătoriei profesorului Weigand pe la Români din Macedonia, interesantă pentru ori-care Român, care se interesează de frații sei. O lectură atrăgătoare și pentru nespecialiști. Volumul de 334 pag., cu 9 ilustrațiuni frumoase și cea mai perfectă carte etnografică costă fl. 6.20
Vol. II. (Volksliteratur), cuprinde literatura populară, versuri și povești, cu traducerea germană și un lexicon, 386 pag., costă fl. 5.—
2. „Vlach-Meglen“, o cercetare etnografică-filologică; volum de 80 pag., 4 cu ilustrațiuni, fototipie, costă fl. 2.25
3. „Die Sprache der Olympo-Wallachen“, cu o introducere despre popor, volum de 144 pag., costă fl. 1.85
4. „Raportele anuale despre seminarul filologic român din Lipsa“, conținând lucrările dlu profesor Weigand și ale elevilor sei despre Români:
„Primul raport“, (1894) de 157 pag. costă fl. 1.85
„Al doilea raport“, (1895) de 224 pag. costă 2.80
„Al treilea raport“, (1896) de 332 pag. costă 3.80
Cartea de sub nrul 1, vol. I. e pentru toți Români inteligenți; celelalte se recomandă bărbaților de specialitate. Toate sunt scrise de sine înțeles, în limba germană.

Librăria „Tipografie“, societate pe acțiuni.

Hârtie pentru scrierea de model la examen (Propise)

se află de vânzare la
„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.
100 bucăți 65 cr.

A apărut și se află de vânzare la Librăria „Tipografie“, societate pe acțiuni în Sibiu:

Lupta pentru drept

de
Dr. Rudolf de Jhering
traducere

de
Teodor V. Păcățian.

Prețul 1 fl. v. a.

Această carte ar trebui să o citească și studieze

— fiecare Român,
— luptător pentru
— dreptul național.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

„Istoria Transilvaniei“

de
George Barițiu.

Monumentalul op al regretatului nostru istoric: „Părți alese din istoria Transilvaniei pe 200 ani din urmă“, se poate procura de acum

— cu preț redus! —

Volumul I.

broș. în loc de fl. 4.20 numai cu fl. 2.50, leg. fl. 3.30.

Volumul II.

broș. în loc de fl. 4.— numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Volumul III.

broș. în loc de fl. 2.80 numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Opul întreg:

broș. în 3 vol. în loc de fl. 11.— numai cu fl. 6.50 = șase
florini și cincizeci cr. v. a., leg. fl. 8.60.

Această carte n'ar fi iertat să lipsească din
casa nici unui bun Român.

Dacă îi trebuie cuiva

săpun de toaletă, parfum de batistă, pudră pentru păr și față, piepten de frizat, rociu de păr, perie de dinți, pastă de dinți, apă de gură sau ori-ce alt preparat cosmetic pentru cultivarea feței ori a părului, [1120] 9—20

e de mare importanță

a ști, că toate aceste și alte lucruri pentru toaletă se pot căpăta în recunoscuta cea mai bună calitate și cu mare alegere pe lângă prețurile cele mai ieftine, pentru-că „pur-tându-se comerțul ca ocupațiune laterală nu e împreună cu nici un fel de spese“, la

salonul vienez de ras, frizat și parfumerie

FRANZ M. NIKESCH,
SIBIU,

Piața Hermann nr. 8. (Bretterpromenade).

Legea veterinară.

Atât primăriile comunale, cât și fiecare econom au trebuință să cunoască **legea** numită **veterinară**. Dl Tormay Béla, secretar de stat în ministerul de agricultură, a scos la lumină o explicare poporală a legii amintite. În această explicare se vorbește pe larg despre pasapoarte, de târgurile de vite, de boalele lipicioase și multe alte lucruri folositoare. Reuniunea agricolă română din Sibiu a tradus această carte în limba română poporală. Cartea se numește:

Învățătorul Munteanu

împărtășește economilor cele mai de lipsă cunoștințe

despre

LEGEA VETERINARĂ și BOALELE CONTAGIOASE

stând cu dinșii la sfat în lungile seri ale iernii.

De

Tormay Béla.

(184 pag. mari.)

Cartea costă 30 cr. (cu porto postal 35 cr.) și se poate cum-păra dela

„Tipografia“, societate pe acțiuni, Sibiu.

Diplomă de onoare.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Diplomă de onoare.

Se recomandă a executa următoarele:

OPURI și BROȘURI
Placate

BILETE DE LOGODNĂ și DE CUNUNIE
Carte și epistole

Circulare și preț-curenturi
Note

Mare deposit
de cuverte, cerneală, recușite de scris,
ceară de pecetluit etc.

Comande din afară
se efectuează repede.

Bilete de vizită
după plac și cerere

Mare deposit
de hârtie de scris și concept, precum și hârtie fină
de epistole
cu plicuri în casete.

Biblioteca populară a „Tribunei“

Diferite cărți științifice și literare
Elegant legate sau broșurate.

Dicționar
român-german și german-român.

Prețuri foarte moderate.

Strada Poplăcii Nr. 15.

Librărie românească în Sibiu.

Strada Poplăcii Nr. 15.